

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 28.06.1962, sp. zn. 4 Cz 16/62, ECLI:CZ:NS:1962:4.CZ.16.1962.1

Číslo: 41/1963

Právní věta:

Po pravomocném vyslovení propadnutí jmění * nelze učinit platně projev směřující k započtení pohledávky, která náleží do souhrnu tohoto jmění.

**Srov. § 27 písm. f) a § 51 tr. zák. č. 140/1961 Sb.*

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 28.06.1962

Spisová značka: 4 Cz 16/62

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Započtení pohledávky

Předpisy: 141/1950 Sb. § 397 142/1950 Sb. § 422

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující podnik se domáhal na žalovaném náhrady škody, která mu vznikla tím, že žalovaný jeho právním předchůdcům jednak odcizil různé věci, jednak jim účtoval za provedené práce vyšší částky, resp. účtoval práce, které vůbec neprovedl. Tuto škodu v žalobě vyčíslil částkou 25 911,46 Kčs, později žalobní nárok omezil na 15 459,32 Kčs, potom rozšířil na 35 821,76 Kčs a nakonec na 37 296,06 Kčs. Žalovaný v řízení namítal, že žalobci žádná škoda nevznikla, příp. že nevznikla ve výši jím zažalované, že posudek znalce v trestním a občanskoprávním řízení není správný a proti žalobnímu nároku namítal k započtení pohledávku, kterou nakonec vyčíslil částkou 42 008,48 Kčs.

Okresní soud Brno-město rozhodl, že pohledávka žalobce proti žalovanému ve výši 37 296,06 Kčs je po právu, a že je rovněž po právu pohledávka žalovaného proti žalobci ve výši 42 744,30 Kčs. Dále bylo rozhodnuto, že vzhledem k rozsudku vydaném soudem v trestním řízení, je žalobce povinen zaplatit rozdíl mezi těmito pohledávkami ve výši 5448,24 Kčs do rukou Čs. státu - finančního odboru rady ONV v Opavě, že žalovaný je povinen zaplatit Čs. státu soudní poplatek 1709,80 Kčs a že se náklady řízení vzájemně zrušují.

Proti tomuto rozsudku podal opravný prostředek žalovaný, a to jen do výroku o nákladech řízení.

Krajský soud v Brně rozsudek soudu v napadené části, tj. výroku, jímž byly náklady řízení vzájemně zrušeny, potvrdil.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané Generálním prokurátorem, že rozsudkem okresního soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Okresní soud vycházel zřejmě z toho, že žalobce při ústním jednání ze dne 29. června 1961 uznal vzájemnou pohledávku žalovaného ve výši 42 744,30 Kčs, tj. ve výši žalovaných uplatněné v tomto řízení, a že žalovaný neměl žádných námitek proti návrhu žalobce, aby částka, o kterou tato pohledávka přesahuje nárok, uplatněný žalobcem v tomto řízení částku 37 296,06 Kčs, byla odvedena do státních peněz. V důsledku toho si vůbec nezjišťoval rozhodné skutečnosti, nevypořádal se s předpisy a svoje rozhodnutí jen stručně odůvodnil.

V trestním řízení byl žalovaný pravomocným rozsudkem soudu uznán vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví a zkrácení a ohrožení daně, jichž se dopustil kromě jiného i tím, že ke škodě právních předchůdců žalobce odcizil různé věci a účtoval práce, které provedeny nebyly, příp. účtoval vyšší částky než odpovídalo státnímu katalogu. Byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání šesti let a kromě jiných vedlejších trestů bylo vysloveno, že podle § 47 tr. zák. z r. 1950 propadá celé jeho jmění ve prospěch státu. Oba poškozené národní podniky byly odkázány se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Okresní soud rozhodující v občanskoprávním řízení, který je vázán tímto odsuzujícím pravomocným trestním rozsudkem (§ 92 o. s. ř.) správně poukázal na to, že je tím žalobní nárok zjištěn co do základu.

Výsledky dosavadního řízení však nestačí k tomu, aby mohl být žalobní nárok bezpečně posouzen co do výše. Okresní soud sice provedl důkaz znalcem, tento se však omezil v podstatě jen na to, že poukázal na znalecký posudek, který již podal v trestním řízení. Okresní soud se s tímto znaleckým posudkem spokojil, ačkoliv již v trestním řízení soud v odsuzujícím rozsudku odkázal poškozené na řízení ve věcech občanskoprávních, přičemž uvedl, že poškození nemají své nároky ke dni rozhodnutí trestního soudu přesně vyúčtovány a konkretizovány. Při tom se okresní soud nevypořádal s námitkami žalovaného, který opětovně namítal nesprávnost tohoto posudku a nedal mu možnost, aby tyto námitky konkretizoval a znalci, aby se k nim vyjádřil.

Žalovaný namítal podle § 422 o. s. ř. k započtení svoji pohledávku proti žalobci. Okresní soud, když žalobce uznal tuto pohledávku ve výši 42 744,30 Kčs, této námitce vyhověl, započtení provedl a rozhodl o ní i nad částkou uplatněnou žalobou. Při tom však nevzal zřetel k tomu, že u žalovaného bylo vysloveno rozsudkem soudu v trestním řízení, který nabyl právní moci dne 4. dubna 1958, propadnutí celého jeho jmění podle § 47 tr. zák. z r. 1950.

Jměním ve smyslu § 47 tr. zák. nutno rozumět nejen souhrn movitých a nemovitých věcí odsouzeného, ale i jeho majetková práva a nároky, při čemž dnem právní moci trestního rozsudku přechází vlastnictví k nim úředním výrokem na Čs. stát. (Komentář k trest. zákonu, Orbis 1958). Přešla tedy na Čs. stát dnem právní moci odsuzujícího rozsudku i pohledávka žalovaného proti žalobci, která zřejmě vznikla ještě před tím, než bylo pravomocně vysloveno propadnutí jmění. Žalovaný tímto dnem přestal být věřitelem této pohledávky a pozbyl práva s ní jakkoliv disponovat. Poněvadž pak projev směřující k započtení pohledávky podle § 326 obč. zák. může být učiněn nejpozději do doby, než tato pohledávka zanikla jiným způsobem, nemohl žalovaný potom, co bylo pravomocně vysloveno propadnutí jeho jmění, učinit ani projev směřující k započtení pohledávky náležející do souhrnu tohoto jmění a tedy ani projev směřující k započtení pohledávky, kterou měl proti žalobci.

Okresní soud tím, že se věcí z tohoto hlediska nezabýval a že si nezjistil rozhodné skutečnosti, porušil zákon v ustanoveních § § 1 odst. 2, 59, 88 odst. 2, 93 o. s. ř., ve spojení s ustanoveními § 337 a násl. obč. zák. Bylo proto jeho rozhodnutí podle § 215 odst. 2 o. s. ř. zrušeno. Současně bylo zrušeno i usnesení krajského soudu, kterým byl potvrzen rozsudek okresního soudu ve výroku o nákladech řízení, ježto toto rozhodnutí se stalo po zrušení rozsudku okresního soudu bezpředmětným. Věc byla vrácena okresnímu soudu, na němž bude, aby v ní dále jednal a znovu rozhodl.